

หัวใจห้องที่ห้า*

ภัทรภรณ์ ชายชา**

ผู้ประพันธ์ อังคาร จันทาทิพย์

หัวใจห้องที่ห้า บทกวีนิพนธ์ของคุณอังคาร จันทาทิพย์ ซึ่งได้รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ในปี ๒๕๕๖ สิ่งที่เกิดขึ้นแรกที่เห็นชื่อหนังสือบทกวีนิพนธ์หัวใจห้องที่ห้า คือคงเป็นบทกวีเกี่ยวกับเรื่องความรักทั่วไป แต่พอเปิดอ่านความคิดนั้นเปลี่ยนฉับพลันทันที กลับสัมผัสได้ถึงความรู้สึกธรรมดาของหนังสือเล่มนี้ ทุกถ้อยคำทุกบทร้อยเรียงออกมาเรียกได้ว่าอัศจรรย์จริงๆ สามารถเรียกอารมณ์ผู้อ่านได้ตั้งแต่บทแรกไปตลอดทั้งเล่ม

ผู้เขียนรู้สึกหลงใหลและทิ้งในความงดงามของบทกวี ที่ทำให้รู้สึกเหมือนได้เรียนรู้ต้นกำเนิดชีวิตการเปลี่ยนผ่านแต่ละยุคสมัยของมนุษย์ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมไปถึงความผันแปรในเรื่องต่างๆ ทั้งสภาวะจิตใจและสิ่งแวดล้อมรวมไปถึงความแปรปรวนทางธรรมชาติ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ล้วนถ่ายทอดผ่านบทกวีได้อย่างไพเราะงดงามลึกซึ้งที่สุด

บทกวีในเล่มนี้มีเสน่ห์ครบทุกรสน่าค้นหาและชวนให้น่าติดตามในทุกตัวอักษร ซึ่งบทกวีนิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนแบ่งออกเป็นสองภาค

ภาคแรก หัวใจห้องที่ห้า กล่าวถึงเรื่องราวต้นกำเนิดความมหัศจรรย์ของมนุษย์ตั้งแต่ก่อนยุคประวัติศาสตร์ การเดินทางของมิตรภาพแห่งสันติสุข ความสงบสุขและสันติภาพ การเดินทางต่อสู้เพื่อค้นหาพิสูจน์ความจริง เหตุการณ์จริงชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมหลายสิ่งหลายอย่าง บางเรื่องราวยังคงต้องการคำตอบ และทุกเรื่องราวถ่ายทอดผ่านบทกวีได้อย่างลึกซึ้งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

* หนังสือรวมบทกวีของ อังคาร จันทาทิพย์ ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรต์) ประจำปี 2556

** เจ้าของบ้านนิทานแม่มุ๊ก ผลิตสื่อนิทานออกแบบกิจกรรมกระบวนการศิลปะสำหรับเด็กและงานจิตอาสา

(คัดบางบทจากกวีนิพนธ์หัวใจห้องที่ห้า)

#หัวใจห้องที่ห้า
 หุบลิ้นบ้านเรือนแม่น้ำไหล
 รัวขอบฟ้าสูงขึ้นไปหมู่เมฆขาว
 ห่มขุนเขาเหยียดยอดทอดเทือกยาว
 พรารพริตพรารโอบอ้อมแขนกอดแผ่นดิน
 ดวงใจไฟฝันสันติสุข
 ท่ามกลางทุกข์กระพือไฟไม่สุดสิ้น
 ชีวิตหยุดอยู่และรู้ย็น
 รักและหวังดังฝนรินลงดับร้อน
 พรหมหุบลิ้นบ้านเรือนแม่น้ำไหล
 คั่นดวงใจไฟฝันอันเก่าก่อน
 แผ่นดินผืนฟ้าเอื้ออาทร
 เป็นบ้านเกิดเรือนนอนนานแสนนาน

(ปาย แม่ฮ่องสอน / ฤดูเข้าพรรษา ๒๕๕๐)

ผู้เขียนชอบบทนี้เพราะดูงดงามเรียบง่ายอบอุ่นแต่บางมุมก็สะท้อนให้เห็นถึงการโหยหาในบางสิ่งบางอย่างที่มนุษย์ขาดหายไป และต้องการค้นหาเพื่อมาเติมเต็มในความรู้สึกที่ขาดแสดงให้เห็นถึงอีกมุมของการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนมนุษย์ทุกคนล้วนต้องการความสุขและสันติสุขในการดำรงชีวิต และความยั่งยืนความมั่นคงในความสุขนั้นคือสิ่งที่มนุษย์ต้องการและถวิลหาอยู่เสมอตลอดชีวิตตราบที่ยังมีลมหายใจ

ภาคหลัง นิทานเดินทาง เรื่องเล่าในตำนานชีวิตของคนอีสาน นิทานปรัมปราถูกเล่าขานปากต่อปากจากรุ่นสู่รุ่นเป็นข้อมูลชั้นดีในการเขียนบทกวีสะท้อนวิถีชีวิตและความเชื่อได้เป็นอย่างดี ทำให้เราได้เห็นเรื่องราวชีวิตในหลายแง่มุมผ่านโคลงกลอนและมุมมองในวิถีชีวิตการเดินทางของผู้คน ความหลากหลายของชาติพันธุ์วัฒนธรรมวิถีชีวิต โดยเฉพาะคนอีสานที่ต้องต่อสู้ชีวิตในหลายรูปแบบเพื่อความอยู่รอด

ถึงแม้ในบทกวีเล่มนี้จะมีภาษาถิ่นอีสานแทรกอยู่แต่ในท้ายบทก็จะมีคำแปลไว้ให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย ยิ่งอ่านก็ยิ่งชอบและบ่อยครั้งที่ผู้อ่านมักหยิบยกบางบทกวีไปสอนนักศึกษาและเด็กนักเรียนอยู่เสมอเพื่อให้เด็กๆ เข้าใจความเป็นไปในวิถีท้องถิ่นของตนเอง โดยส่วนตัวแล้วผู้เขียนเป็นคนที่ชอบวิถีชีวิตของคนภาคอีสานมาก รู้สึกว่ามีเสน่ห์มีความน่าสนใจเรียบง่ายตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อนคือคิดอย่างไรก็แสดงออกมาเช่นนั้น ซึ่งผู้ประพันธ์สามารถถ่ายทอดออกมาได้ประทับใจใช้ภาษาได้งดงามไพเราะจับใจและรู้สึกทราบบ้างมาก อ่านแล้วอ่านอีกเข้าไปซ้ำมาหลายรอบ

(คัดบางบทจากกวีนิพนธ์หัวใจห้องที่ห้า)

#ในกระเป๋าสัมภาระ

๑.

พี่สาวข้าพเจ้าเล่าให้ฟัง
 พอคล้อยหลังน้ำตาแม่ก็ไหล
 ภู่นเรือนหม่นสลัวครวไฟ
 เรืองสองธารใสหยาดไหลริน
 วาวสายธารผ่านทุ่งท้องแก้มสองข้าง
 ดั่งทุ่งร้างทางแล้งแห้งท้องถื่น
 ชุ่มรอยกาลเหี่ยวบนพื้นดิน
 ข้าพเจ้าเฝ้าจินตนาการ
 รวีรอยแดดลมฝนบนดวงหน้า
 รอยชีวิตชีวาอันเกรียมกร้าน
 รอยความจริงความฝันอันเนิ่นนาน
 จากวันวานสู่บั้นปลายหลายสิบปี
 จำหลักวีรรอยเลื่อนรางบางเรื่องเล่า
 ข้าพเจ้าเคยยิ้มเจื่อนเปื้อนหน้าหนี
 สองสายธารผ่านสองท้องทุ่งนี้
 หยาดชุ่มที่ทางใหม่แล้วไหลริน

จากดวงใจรินนัยน์ตาข้าพเจ้า
 เติบตรูเข้าหอมคำหอมล้ำกลิ่น
 เปิดกระเป๋าเดินทางอย่างคุ้นชิน
 ยังแว่วยินไว้กลิ่นแสงแต่งดูแล
 พร้อมเสียงโทรศัพท์จากพี่สาว
 เปิดห่อข้าวแจ่วบองมือของแม่
 ปฏิเสธเพลอกีซุกซ่อนสุขแท้
 อาหารแผ่เผื่อทุกครั้งเดินทางไกล
 พี่สาวข้าพเจ้าเล่าให้ฟัง
 พอคล้อยหลังน้ำตาแม่ก็ไหล
 คำข้าวยังอุ่นมือตื้อตันใจ
 กลิ่นข้าวแสงลงอย่างไรก็ผิดคอ

๒.

สงกรานต์กลับบ้านแล้วจากบ้าน
 เอ๋ยปีหนึ่งไม่ทันนานผ่านแล้วหนอ
 ต้นสายธารเคยผ่านไหลไม่อยู่รอ
 ไร้น้ำหล่อเลี้ยงต้องเดินทาง
 สรงน้ำพระเศียรรดน้ำดำหัว
 สรงกระตุงเมื่อตัวแม่ไกลห่าง
 ธรรมดาชีวิตเอ๋ยติดค้าง
 ขาดบางอย่างคอยบางสิ่งประวิงเวลา
 ก่อนจากเรือนเหมือนร้องรอห่อข้าวแม่
 แต่งดูแลไว้กินกลางทางเบื่องหน้า
 ภาพคนอื่นหอบหิ้วแบกหามมา
 ขวักไขว่ชานชาลาแน่นท่ารถ
 สัมภาระซ้อนชุกทุกซอกซุ้
 เดินทางไกลทางไกลกว่าภาพปรากฏ
 บรรทุกอาหารซ่อนระทด
 เคลื่อนย้ายหยาดเหงื่อหยดอพยพ
 พื้นที่กาลเวลาแน่นกระชับ
 ทุกครั้งกลับแล้วไกลบ้านข่าวสารประสบ
 กับตัวเองและคนอื่นหมื่นแสนพบ
 ชีวิตทบเถื่อนไข่มกัซมพรมแดน
 พันไม่พันริงฝืนอันทอดขวาง
 ปลุกและสร้างทางเลือกเปลือกหรือแก่น
 ภาพเบื่องหน้าข้าพเจ้ายากตอบแทน
 ขณะรถทัวร์เล่นห่างชานชาลา

๓.

จากเข้าสู่คำหอมล้ากลิ่น
 อย่างเคยชินเปิดกระเป๋ากลับเสื้อผ้า
 ห่อข้าวไม่คาดคิดมีติดมา
 และเหมือนว่ายังอุ่นมือตื้อตันใจ
 ปลายสายโทรศัพท์จากพี่สาว
 ไม่ทันเปิดห่อข้าวน้ำตาไหล
 ล้นเครือแว่วก้องมาแสนไกล
 เอื้อยห่อข้าวให้ไปกินเลง

สำหรับบทนี้คุณอังการเรียงร้อยถ้อยคำออกมาเห็นภาพชัดเจนมากเป็นความรู้สึกที่จับต้องได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความงามของคำ กลิ่นอายของครอบครัวชนบทในภาคอีสาน ความเอื้ออาทรความห่วงใยถึงคนไกลบ้าน การดิ้นรนเดินทางไปทำงานในเมืองหลวงเพื่อหาเงินทองมาจุนเจือเลี้ยงดูครอบครัว เห็นความพลัดพรากที่เกิดขึ้นด้วยความจำเป็น ภาพบ้านเรือนในชนบทแลดูร้างเมื่อคนวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ต้องละทิ้งบ้านเรือนเพื่อไปทำงาน ที่บ้านก็จะเหลือแค่คนชราและเด็กอาศัยอยู่เท่านั้น ความแตกต่างของวัยที่จำเป็นต้องอยู่ด้วยกันทำให้ความเหงาและความอ้างว้างแทรกอยู่ใจกลางความรู้สึกจนกลายเป็นความห่างเหินช่องว่างระหว่างวัย

ในทุกวรรคจะมีกลิ่นความรักความผูกพันของคนในครอบครัวแทรกอยู่ด้วยเสมอ ผู้ประพันธ์บทกวีบทนี้เขียนถึงวิถีชีวิตคนอีสานได้ชัดเจนและประทับใจมากค่ะ และนี่ก็เป็นหนังสือกวีนิพนธ์อีกเล่มที่ชื่นชอบและอยากเชิญชวนให้อ่านในเล่มนี้ยังมีเรื่องราวอีกมากมายมีครบทุกรส ทั้งโศกสะเทือนใจ สุข เศร้า เหงา และทุกข์ รวมไปถึงการมีความหวังในการดำเนินชีวิตจากบทเรียนในอดีต ส่งผลถึงปัจจุบันและอนาคตให้ค้นหา

บรรณานุกรม

อังการ จันทาทิพย์. (2556). **หัวใจห้องที่ 5**. กรุงเทพฯ : พงษ์กัญ.